

Список використаних джерел:

1. Державна прикордонна служба України. Заява стосовно перетинання особою державного кордону. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/Zayava-stosovno-peretinannya-osoboyu-derzhavnogo-kordonu/>
2. Закон України «Про прикордонний контроль» редакція від 23.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1710-17#Text>
3. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» редакція від 03.09.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
4. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 і від 3 березня 2022 р. № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2022-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників редакція від 20.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-18#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-49>

Свєшкін О. І.,

старший науковий співробітник

Державного науково-дослідного інституту авіації

м. Київ, Україна

ВПЛИВ ЗАГРОЗ ДЕРЖАВНІЙ БЕЗПЕЦІ НА ПРОЦЕС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЮ АВАЦІЙНОЮ ТЕХНІКОЮ СИСТЕМИ ОЗБРОЄННЯ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Одним із провідних засобів для отримання швидкого успіху під час здійснення воєнних дій є ефективне застосування військової авіаційної техніки. Значну роль у захисті держави та підтримці Збройних Сил України відіграють підприємства, діяльність яких спрямована на розроблення та виробництво, ремонт, модернізацію, освоєння військової авіаційної техніки та інше.

Відповідно до положень Стратегії забезпечення державної безпеки загрозами державній безпеці є явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити захисність державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного конституційного ладу й інших життєво важливих національних інтересів [1].

Сфера оборони України, до якої відноситься і процес забезпечення військовою авіаційною технікою, є об'єктом забезпечення державної

безпеки України, що в сучасних умовах знаходиться під впливом загроз державній безпеці. Особливо деструктивний вплив становлять загрози, пов'язані з здійсненням кібератак з боку російської федерації, порушенням норм міжнародного права і свободи людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях України, проведенням деструктивної пропаганди як ззовні, так і всередині України, що провокує конфлікти та підриває суспільну єдність. Небезпеку становлять також намагання суб'єктів розвідувально-підривної діяльності отримати доступ до відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, а також іншої інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законодавством, зокрема передових технологій та розробок, що здійснюються в оборонно-промисловому комплексі, економічній та науково-технічній сферах.

Недостатня ефективність державних органів, непослідовність та незавершеність реформ складових сил безпеки, недосконалість механізмів правового, організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення процесу розвитку системи забезпечення державної безпеки підвищують уразливість держави до загроз і знижують ефективність заходів із протидії таким загрозам. Значно ускладнює забезпечення достатніх обсягів виробництва та закупівлі сучасних зразків озброєння й спеціальної техніки, зокрема військової авіаційної техніки, обмеженість держави у фінансових ресурсах. Встановлення контролю з боку олігархічних кіл над стратегічними підприємствами та галузями національної економіки, у тому числі через вплив на політичні інститути та процеси.

Низка підприємств України отримує велику кількість замовлень від держави для забезпечення потреб Збройних Сил України, відповідно їхні основні проблеми концентруються в дуже швидкому масштабуванні всіх внутрішніх процесів, розроблення, виробництва, виконанні ремонту, модернізації, залученні людських ресурсів і організації безпечної логістики.

Центром ресурсоефективного та чистого виробництва, виконанням ремонту, модернізації військової авіаційної техніки за результатами проведеного опитування вітчизняних підприємств щодо реального стану їх діяльності виявлено ряд загроз, що мають вплив на їх діяльність. Переважна більшість опитаних (майже 76%) виділяють такі загрози ефективній роботі: перебої з постачанням сировини та матеріалів, проблеми з використанням електричної енергії (20,83%), природного газу, з водопостачанням та водовідведенням (11,1%). Проблеми щодо ефективного використання ресурсів посідають друге місце після проблем із постачанням. При анкетуванні було запропоновано запитання стосовно наявності стратегії щодо ефективного використання виробничих та ремонтних ресурсів під час

війни. Більшість підприємств (56,3%) не мають такої стратегії (хоча б неформальної), а 19,7% потребують допомоги у її розробці. Потребу у додаткових зовнішніх інвестиціях для ремонту, заміни (модернізації) обладнання з метою перепрофілювання чи зміни асортименту продукції мають 71,4% з опитуваних підприємств. Щодо наявності фінансових ресурсів для переходу на використання відновлюваних джерел енергії, то негативну відповідь і потребу у фінансовій підтримці зазначили 53,5% підприємств. Тільки близько 10% на сьогодні мають ресурси для освоєння відновлювальних джерел енергії або ж це вже роблять [2].

Під час війни багато підприємств отримали пошкодження, що також становлять загрози їхній ефективній діяльності. Вчений С. Іванов у своїй монографії виділяє такі негативні фактори, що становлять загрози:

- пошкодження складських приміщень, виробничих цехів, електромереж, газо- та нафтопроводів, водних систем та іншої інфраструктури, що забезпечує діяльність підприємств;

- проблеми з поставками сировини чи ресурсів для виробництва або збуту, виконання ремонту, модернізації, відсутність попиту, закриття чи дисфункція ринків, на яких вело торгівлю підприємство;

- зруйнування самого підприємства, його головного офісу, виробничих приміщень, ключових будівель чи споруд;

- пошкодження інфраструктури на регіональному рівні, зруйнування залізничного, автомобільного, річкового чи морського сполучень, мостів, трубопроводів;

- захоплення, мінування, привласнення, евакуація, утилізація, консервація, розкрадання підприємства;

- втрата людських ресурсів, вимушена евакуація населення, переїзд працівників в інші регіони чи навіть закордон;

- вимушене призупинення роботи підприємств, товари чи послуги або сам процес виробництва яких становить загрозу техногенної катастрофи за умови втручання чи пошкодження;

- недоотримання альтернативних доходів, значні витрати на відновлення роботи, на забезпечення працівників, зміну місця розташування підприємства, збитки;

- недоотримання державної підтримки та дотацій, державних замовлень, оформлення державно-приватного партнерства (якщо такі могли бути здійснені);

- втрата газо- та нафтодобувних територій і необхідної для цього інфраструктури;

- втрата територій агропромислового комплексу, сільськогосподарських полів, угідь, пасовищ, лісів;

- втрата техніки та рухомого майна підприємства [3].

Таким чином, на процес забезпечення військовою авіаційною технікою Збройних Сил України впливають загрози, пов'язані

з здійсненням кібератак з боку російської федерації, проведенням деструктивної зовнішньої і внутрішньої пропаганди, намагання суб'єктів розвідувально-підривної діяльності отримати доступ до відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, а також іншої інформації з обмеженим доступом та інше.

Список використаних джерел:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року "Про Стратегію забезпечення державної безпеки". Президент України. Указ. 16 лютого 2022 року № 56/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#n5> (дата звернення: 20.09.2023).

2. Діяльність вітчизняних підприємств під час війни в Україні: дослідження реального стану та потреб (липень 2022). К. : Центр ресурсоефективного та чистого виробництва, 2022. 23 с. URL: http://www.recpc.org/wp-content/uploads/2022/11/National_businesses_during-war_2022.pdf (дата звернення: 20.09.2023).

3. Іванов С. Вплив збройного конфлікту (війни, бойових дій) на вартість підприємства : монографія. Дніпропетровськ : Маков., 2015. 179 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-50>

Sardarian K. H.,

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Visiting researcher at the Department of Literary Studies
Uppsala University, Sweden*

Sardarian D. A.,

*Student
Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

THREATS TO INFORMATION SECURITY IN WARTIME

Currently, ensuring information security is especially important. Hybrid methods of conducting modern wars are aimed at creating information chaos on enemy territory. For this purpose, the targeted work of the media and hacker attacks on especially important security systems of the enemy state are used. Therefore, today information warfare or cyberwar is a real threat.